

Oberoende enkätundersökning: Behandlingsdeltagarnas utvärdering

Patienternas utvärdering av den svenska versionen av Comprehensive Stuttering Program (CSP)

Författare: Elisabeth Jörgensen, Institutionen för vårdvetenskap och omsorg, Örebro Universitet.

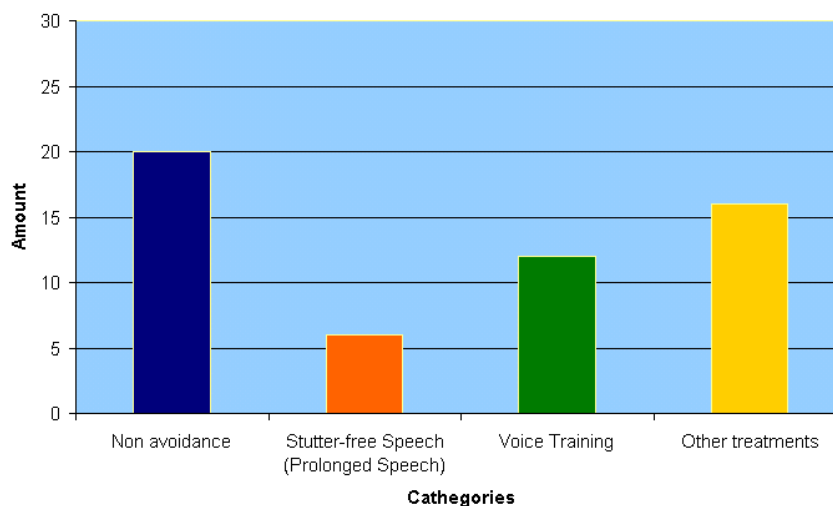
Under de senaste 10 åren har medlemmarna inom stamningsföreningarna runtom i Sverige intresserat sig för att få tillgång till flera olika sorters behandlingsinriktningar inom stamning, och då särskilt intensiv talträning. Logoped Helena Forne - Wästlund och Hjälpmedelsinstitutet fick medel från Allmänna Arvsfonden, Socialdepartementet, för att introducera talträningssmetoden Precision Fluency Shaping Program (Ung. programmet noggrann formgivning för flytande tal.) genom översättning, fonetikanpassning och utprovning av ett datoriserat talträningsprogram. Såsom modell för den kliniska behandlingen inom projektet stod behandlingsmetoden Comprehensive Stuttering Program (CSP), innefattande talträning med Precision Fluency Shaping Program (PFSP), såsom den ges av Fil Dr Robert Kroll, vid Stuttering Centre, Speech Foundation of Ontario, Kanada. Det är en strukturerad och heltäckande behandling som kombinerar både talträning och lösning på de psykosociala problemen som stamningen kan medföra hos den enskilde individen. Den individuella delen av intensivträningen och hemträningen skedde delvis med hjälp av det datoriserade behandlingsprogrammet.

I egenskap av oberoende utvärderare inom projektet, hade jag till uppgift att administrera frågeenkäter till varje deltagare, för att undersöka vilken behållning var och en haft av behandlingen. En oberoende utvärderare anlätades för att ge varje individ möjligheter att kunna få svara så fritt och uppriktigt som möjligt. Utvärderingen sker fortlöpande även efter projektets avslutande. På denna poster presenteras utvärderingarna från 30 patienter*, sex månader efter intensivbehandlingen. Följande faktorer undersöktes:

1. Tidigare behandling
2. Anledningarna till varför de ville genomgå behandlingen Comprehensive Stuttering Program, inklusive talträning enligt PFSP.
3. Deras egen individuella utvärdering av vilken nytta de haft av CSP-behandlingen.
4. Om de rekommenderar CSP-behandlingen för andra som stammar.

(* 2 deltagare av 32 (6 %) hoppade av i ett tidigt skede av behandlingen, och deltog därför inte i denna undersökning.

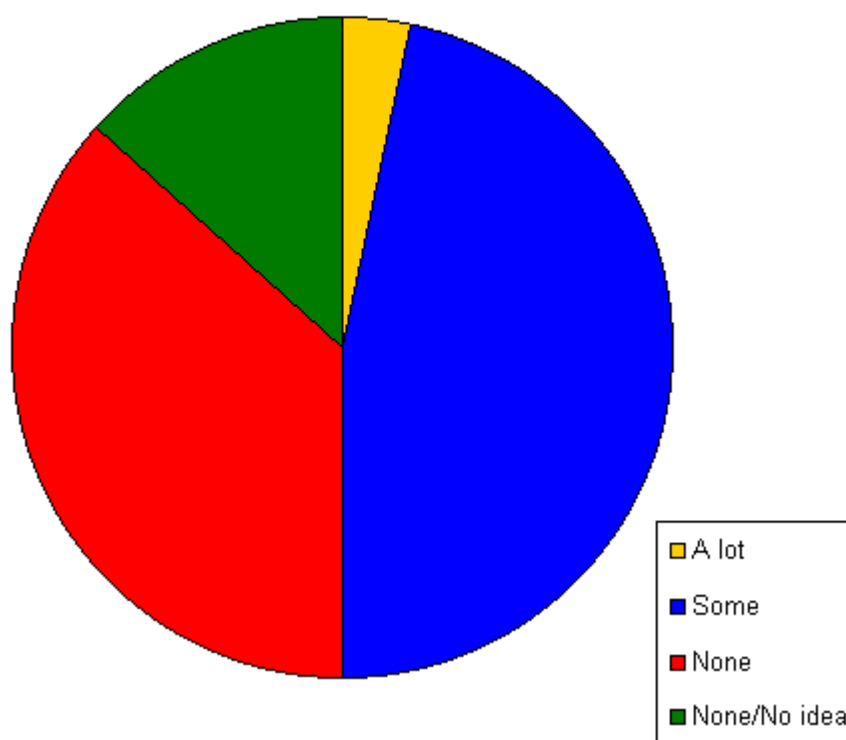
DIAGRAM 1: Amount of Clients previously to Comprehensive Stuttering Program (CSP) attending one or several of following treatments

DIAGRAM 1: Andelen patienter som tidigare genomgått en eller flera av följande behandlingar: Icke-undvikandeterapi, Stutter-free speech, röstträning, annat

Kommentarer: Några av deltagarna anger två eller tre olika sorters behandlingar. Fem hade inte genomgått någon behandling tidigare. Det är därför som procentsatser och andelen personer inte är gångbart i denna del av undersökningen. Under rubriken "Annan behandling" anges följande behandlingsformer: Psykoterapi, hypnos och akupunktur.

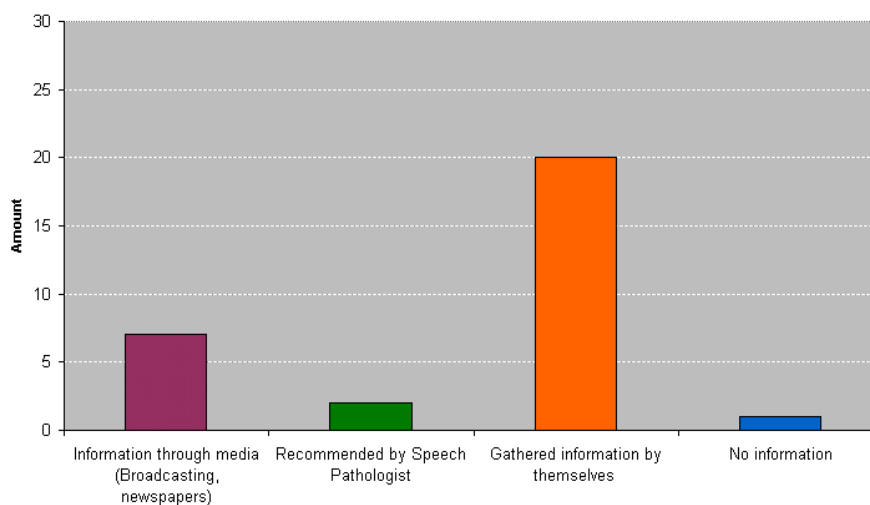
DIAGRAM 2: Indicated personal outcome of previous treatments - benefits (N= 30)

DIAGRAM 2: Individuellt upplevd nytta av tidigare behandlingar (N=30)

Stor nytta: 1 patient dvs 3%
Någon nytta: 14 patienter (47%)
Ingen nytta: 11 patienter (37%)
Vet inte: 4 patienter (13%)

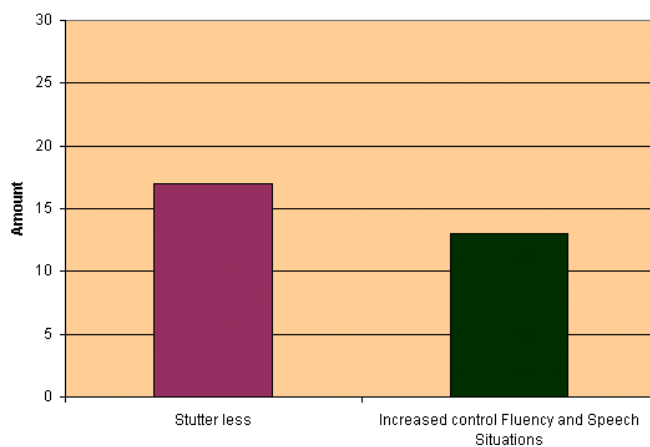
DIAGRAM 3: Ways of receiving information about the CSP treatment including PFSP (N=30)

DIAGRAM 3: På vilket sätt patienterna fått information om CSP-behandling med PFSP (N= 30)

Kommentarer: Patienterna som anger svar i någon av grupperna "Information genom media" (N 7, 23 %) och "Sökte information på egen hand" (N 20, 67%) tolkas som personer som aktivt söker nya typer av behandlingar för att kunna få hjälp med sin stamning och dess relaterade problem. Sammantaget utgjordes dessa två grupper (N27) 90% av deltagarna i undersökningen. Den tredje gruppen, " Rekommenderad av logoped" utgjordes bara av 2 patienter (7%). Det skulle kunna tolkas som en låg grad av acceptans hos professionen för nya behandlingsmetoder. Detta resultat visar hur viktigt det är med ett kontinuerligt engagemang från stamningsföreningarna och patienterna att puffa på professionen för att de ska initiera och stimulera fortgående förbättringar av behandlingsformer och utveckla klinisk forskning "push-and-pull" fenomenet.

**DIAGRAM 5: Personal outcome of Comprehensive Stuttering Program:
Answers divided into two main detected categories (N=30)**

DIAGRAM 5: Vilken individuell nytta patienterna haft av CSP behandlingen. Svaren delas in i följande två grupper: Stammar mindre och ökad kontroll över talflytet och i olika talsituationer.

Kommentarer: Samtliga deltagare angav att de haft positiv nytta av behandlingen. För 29 av de 30 deltagarna övervägde fördelarna nackdelarna. Dessutom angav flera deltagare, utöver de två huvudkategorierna, ytterligare kommentarer såsom en ökad medvetenhet om stamning eller flytande tal genom ökad kunskap. Framförallt angav de förbättrat självförtroende generellt sett som den viktigaste bieffekten.

Fjorton av de 30 deltagarna angav några nackdelar, framförallt att de fann träningen lite långtråkig. (6 personer). Tre personer angav för mycket tonvikt på stamningen. Fem hade olika kommentarer. Alla dessa, förutom en, ansåg att fördelarna överväger nackdelarna. De tror i allmänhet att de har förmågan att fortsättningsvis kunna förbättra sitt talflyt framöver.

Kommentarer från deltagarna, representativa för resultaten från denna enkätstudie:

"Jag tror på behandlingsformen, resultatet är beroende av hur mycket man själv tränar, allting som hjälper mig att få kontroll över talet är värt en hel del".

" Den ger en bra medvetenhet om varför man stammar, därför är det lättare att förstå teknikerna och hur de ska användas. Man får även bättre självförtroende

"Tack vara de tekniker jag lärt mig går det lättare att tala".

" Jag gillar behandlingen, för att det är ett nytt grepp inom stamningsbehandling".

" Det har hjälpt mig bättre än något annat".

"Jag är säker på att metoden kommer att hjälpa mig och då kommer den också att hjälpa andra".

"Det krävs väldig stor motivation för att förändra talet. Behandlingsformen är såpass strukturerad så att jag själv kan arbeta med modifieringen av mitt tal".

"Man får större medvetenhet om stamningen. Man gör något konkret mot stamningen och det är en bra behandlingsform som hjälper många".

"För att den är bra. Man lär sig ta kontroll över sin röst".

Ett negativt svar, icke representativt för resultaten av undersökningen (3%):

"Jag kan inte rekommendera behandlingsprogrammet, därför att det bara tar upp en liten del av stamningsproblematiken".

SAMMANFATTNING AV RESULTATEN:

1. Tidigare behandlingar:

Comprehensive Stuttering Program (CSP), inklusive Precision Fluency Shaping Program (PFSP), är något nytt för Svensk logopedi, och introducerades i Sverige genom detta projektet. Det är därför som denna behandling är något nytt för personer som stammar och logopeder. Svaren från patienterna ger en överblick över de olika sorters stamningsbehandling som finns att tillgå i Sverige: Icke-undvikandeterapi, Stutter-free Speech, Röstträning, (de vanligaste): Även psykoterapi, hypnos och akupunktur.

2. Orsakerna till varför de ville gå i behandling enligt metoden Comprehensive Stuttering Program, inklusive talträning med PFSP:

Orsakerna till "varför" kan man finna i deras individuella utkomst av tidigare behandlingar. 47% anger att tidigare behandlingar har varit till någon nytta, 37% anger att tidigare behandlingar inte varit till någon nytta alls – tillsammans 84 %. Bara en av deltagarna (3%) anser sig ha haft stor nytta av tidigare behandlingar. Denna låga siffra kan bero på följande: Om man är mycket nöjd med tidigare behandlingar man fått, så har man förmodligen inget personligt behov av att försöka finna något annat. Dessutom uppvisar

denna grupp en hög grad av egna initiativ för att söka information. Det skulle förmodligen kunna bero på att de har andra personliga behov, som rådande behandlingsformer inom Hälso-och sjukvården inte kunnat svara upp emot.

3. Den individuella nytta av CSP behandlingen, som de angivit i sina enkätsvar:

Sex månader efter intensivbehandlingen anger samtliga patienter någon form av positivt utfall av behandlingen. För 29 av de 30 (97%) överväger det positiva det negativa. Den goda nytta de haft av behandlingen anges framförallt inom kategorierna "stammar mindre" och "ökad kontroll av talflytet och i olika talsituationer". Diagram 6 till 8 visar en hög grad av självförtroende och optimism inför framtiden: fortsatt förbättring av talflytet och kommunikativa förmågor. Samtliga (100%) anger optimism inför framtiden genom förbättrat talflyt (diagram 6).

83% anger bra eller förbättrad kommunikativ förmåga om ett år. Alla har dessutom nått realistiska mål: att framstegen beror på ens ökade kontroll av talflytet och fortsatt talträning. (Diagram 7)

DIAGRAM 6: How do you think your Speech Performance will be in one year from now? (N = 30)

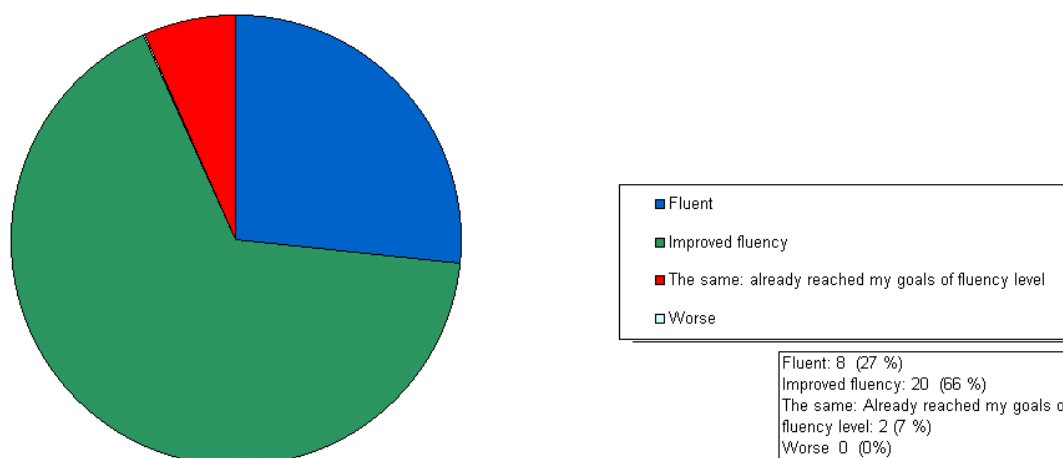

DIAGRAM 6: Hur tror du att ditt tal är om ett år? (N=30)

DIAGRAM 7: What do you think it depends on? (N=30)

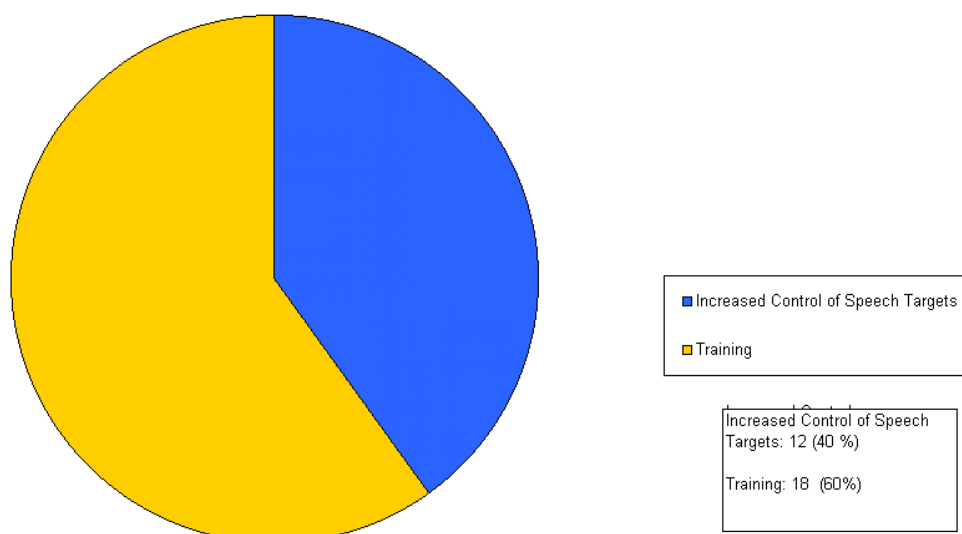

Diagram 7: Vad tror du det beror på? (N=30)

DIAGRAM 8: How do you estimate your Communicative Skills will be in one year from now? (N=30)

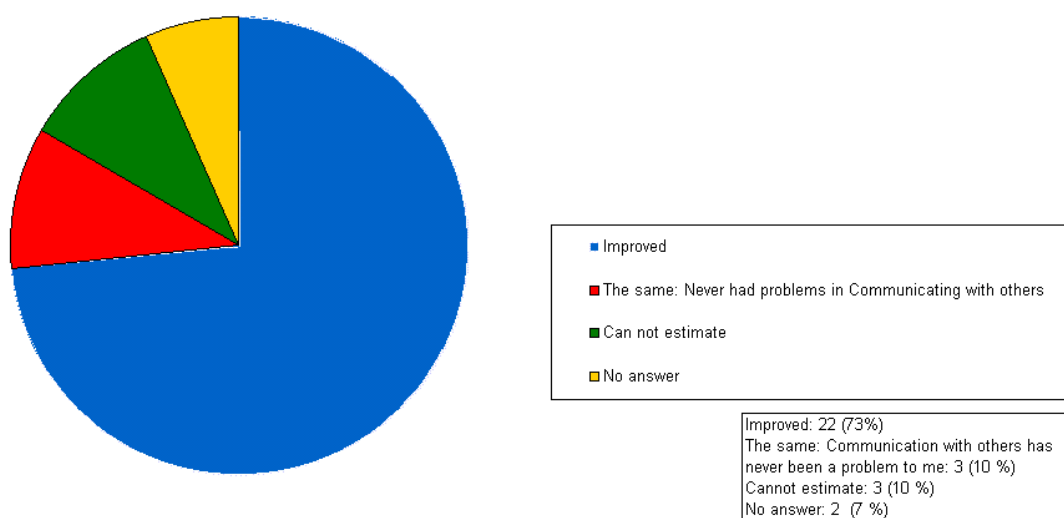

Diagram 8: Hur tror du din kommunikativa förmåga kommer att vara om ett år? (N=30)

4. Om behandlingen enligt Comprehensive Stuttering Program (CSP) rekommenderas till andra som stammar:
97 % svarar JA.

